

ROTTERDAMSCHÉ COURANT.

WOENSDAG 26 SEPTEMBER.

Buitenland.

LONDEN den 24 september.

De *Times* deelt eene dépêche uit Weenen van gisteren mede, volgens welke het door een Duitsch dagblad verspreid berigt, dat de baron *Prokesch Osten* een ultimatum, dat door Oostenrijk naar Petersburg gezonden zou worden, naar Parijs heeft overgebracht, geheel bezijden de waarheid is.

— Sir *E. Lyons* heeft den secretaris der Admiraliteit het rapport toegezonden wegens het aandeel dat de Engelsche schepen aan den aanval op Sebastopol genomen hebben. Het is gedagteekend den 10 september, aan boord van de *Royal Albert*, voor Sebastopol. Daaruit blijkt hoe de generaals *Simpson* en *Pelissier* en de admiraals *Bruat* en *Lyons* overeengekomen waren dat den 8 dezer, met klokslag van twaalf ure, de vereenigde vlooten haar vuur tegen de batterijen van het Quarantaine-fort zouden openen, die de nadering der kolonnen van aanval bestreken, maar het gedurende eenige dagen schoone weder veranderde dien morgen, een hevige noordwesten wind en eene hooge zee bragten al de schepen in de onmogelijkheid om iets tegen de kust-batterijen uit te richten. De bombardeerschepen hebben nogtans, uit de stelling welke zij in de Streletzkabaai innamen, een vuur onderhouden dat van krachtige uitwerking geweest is. Tegen den avond schenen de zaken in de haven in denzelfden staat als des morgens te zijn, maar gedurende den nacht hoorde men hevige ontploffingen en des morgens vroeg zag men de vestingwerken aan de zuidzijde in brand staan en dat de zee daar nog liggende groote schepen gezonken waren, zoodat van de Russische Zwarte Zee vloot niets anders overbleef dan twee mastelooze korvetten en negen grootendeels zeer kleine stoombooten. Kort daarop zag men den vijand zijnen terugtocht langs de onlangs daargestelde brug bewerkstelligt, tot dat het zuidelijk gedeelte der haven en der stad geheel ontruimd scheen te zijn, als wanneer het zuidelijk gedeelte der brug naar den noordkant werd overgebracht. Het overige van dit rapport is grootendeels aan den lof der zeesoldaten en matrozen gewijd over welke sir *E. Lyons* gedurende de laatste negen maanden het bevel heeft gevoerd, en aan betuiging van genoegzaam over de eensgezindheid welke zoowel tusschen de bemanningen als tusschen de bevelhebbers der beide vlooten onafgebroken geheerscht heeft.

— De *Times* deelt eene telegrafische dépêche mede, welke dat blad zegt ontvangen te hebben van zijnen bijzonderen correspondent te Sebastopol. De dépêche is gedagteekend 16 dezer en vermeldt het volgende: De Russen versterkten het noordelijk gedeelte van Sebastopol en legden daar nieuwe batterijen aan. De Franschen richtten hunne kavalerie en eene kolonne infanterie in de richting van Baktschiserai langs den weg van Baïdar. Er was bevel gegeven Sebastopol te raseren en de dokken te vernielen. Een vreeselijke storm, van stortregens vergezeld, had op de kusten van de Krim geheerscht.

— Met de *Canada* heeft men te Liverpool berigten uit de Vereenigde Staten van 13 september. De heer *Buchanan*, minister der Staten te Londen, zal den 1 oktober niet naar zijn Land terugkeeren, naardien wegens den staat der zaken in Centraal Amerika ontstane geschillen zijn langer verblijf in Engeland noodig maken. — Rusland is voornemens eene geldleening in Noord-Amerika te sluiten. — De Engelsche stoomboot *Brisk* heeft te Petropowlski een door de bemanning verlaten Russisch koopvaardij-schip vernield. — De kolonel *Walker* is, met eene kleine bende, te San Juan del Sur geland en de inboorlingen zijn op hunne nadering gevlugt.

In Mexico is den 19 augustus een bloedige veldslag tusschen de door *Munoz* en *Alvarez* aangevoerde partij van *Castellano* en een door *Guardiola* aangevoerd troep geleverd. Laatstgenoemde is verslagen en naar het bergte gevlugt, terwijl aan den anderen kant *Munoz* gesneuveld is. De generaal *de la Slade* heeft Vera Cruz bemagtigd, na geweigerd te hebben de voorloopige Regering te erkennen. *Alvarez* was nog niet in de hoofdstad aangekomen.

PARIS den 24 september.

Gisteren heeft de Keizer op het paleis van Saint-Cloud onder anderen receptie verleend aan den generaal baron *von Prokesch*, voorzitter van den Duitschen Bond; aan den heer *von Prokesch* den zoon, officier bij het Oostenrijksche leger, en aan den baron *von Arnim*, die bij het Pruisische Hof eene aanzienlijke betrekking bekleedt.

Op het paleis van St. Cloud had eergisteren een groot diner plaats, dat door den emir *Abd el-Kader* werd bijgewoond.

— Bij verschillende Keizerlijke besluiten zijn talrijke bevorderingen onder de officieren van het leger in het Oosten gedaan. De brigade-generaals *Vinoy*, *Bazaine* en *de Failly* zijn tot den rang van divisie-generaal en zeven kolonels tot dien van brigade-generaal verheven. Tevens is een aantal officieren tot groot-officieren en kommandeurs der orde van het Legioen van Eer benoemd.

— De *Carmel*, heden te Marseille aangekomen, heeft berigten en brieven uit Konstantinopel tot 17 dezer overgebracht, en aan boord dier stoomboot bevond zich ook de kolonel *Panbert de Genlis*, als overbrenger der officiële rapporten. *Omur-pacha* was naar Klein Azië ver-

trokken, maar zonder de troepen welke hij derwaarts moest aanvoeren. Het Engelsch-Turksch contingent wordt te Konstantinopel teruggehouden en het Turksche leger blijft in de Krim. Grootte onzekerheid heerschte over de houding welke het Russisch leger dacht aan te nemen en het plan der Oorlogen bleef evenzeer geheim, in weerwil van al de dienaangaande verspreide geruchten. Toen de pakboot afvoer die de laatste berigten uit de Krim naar Konstantinopel overbragt werd door de vereenigde generaals en admiraals een groote krijgstaad gehouden. Die berigten liepen tot 15 dezer. Toen was het korps pompiers er in geslaagd al de branden te blusschen welke langs de zuidzijde der reede ontstoken waren. De generaal *Bazaine* is tot gouverneur van Sebastopol benoemd. Drie divisies, door den generaal *Herbillon* aangevoerd, hebben de troepen versterkt welke de stellingen op de Tschernaya innemen. Men zag eentlang een gevecht op dat punt te gemoet. Het *Journal de Constantinople* zegt dat vorst *Gortschakoff* den maarschalk *Pelissier* gevraagd heeft of deze zich, als Opperbevelhebber der Fransche troepen, in geval de Russen aftrokken, met de zorg voor 15,000 zieken zou willen belasten. De Maarschalk zou hierin hebben toegestemd, onder voorwaarde dat de geneesheeren en ziekenoppassers der Russische ambulances op hunnen post bleven, en dat de Russen bij het wegtrekken niets achter zich vernielen zouden.

Verder heeft het stoomschip *Carmel*, aan boord waarvan de generaal *Dulac* te Marseille is aangekomen, nog de volgende tijdingen aangebragt: nieuwe Ottomaanische troepen zullen naar Klein-Azië worden gezonden. Te Sebastopol zijn groote magazijnen van kleedingstukken ontdekt. De admiraal *Pamphiloff* is gedood. Het berigt wegens den zelfmoord van den generaal *Osten-Sacken* heeft zich niet bevestigd.

Aan de vroeger door de *Simoi* aangebragte berigten wordt nog het volgende ontleend: De voornaamste aan den zuidkant der reede opgeworpen forten zijn in de lucht gesprongen door de mijnen welke de Russen zelf hadden aangelegd. Den 9 september, dus op den dag toen die ontploffingen plaats grepen, heeft de generaal *Pelissier* uit het hoofdkwartier in den Malakoff eene dagorder aan zijn leger uitgevaardigd, die deze voornaamste zinsnede inhoudt: „Het bolwerk der Russische magt in de Zwarte Zee bestaat niet meer. Deze groote overwinning breidt onze stelling in de Krim uit en maakt die meer vrij; zij belooft aan de soldaten der klassen wier tijd van ontslag daar is een spoedigen terugkeer naar het Vaderland.” — De maarschalk *Pelissier* is aan het hoofd der begrafenis van zijnen aide de camp den kolonel *Cassaigne* geweest en heeft op diens graf een aandoenlijk woord van afscheid gesproken. De kapitein *Ducos de Lahitte* en twee andere staf-officieren zijn in hetzelfde graf ter aarde besteld.

— De dagorder, door den generaal *Mac Mahon* den 8 dezer, bij het begin der bestorming van Sebastopol uitgevaardigd, luidt dus: „Soldaten van de 1ste divisie en zouaven der garde! Eindelijk zult gij onze loopgraven verlaten om den vijand man tegen man aan te vallen. Op dezen beslissenden dag heeft de generaal u de gewichtigste rol, de inneming der redoute van Malakoff, den sleutel van Sebastopol, toevertrouwd. Soldaten! Het gansche leger houdt de oogen op u geslagen en we vanen, op de borstweringen van dit kasteel geplant, moeten het voor den algemeenen aanval gegeven teeken beantwoorden. 20,000 Engelschen en 20,000 Franschen ter linkerzijde zullen u hunnen bijstand verleenen, door zich op dat gedeelte der plaats te werpen. Zouaven, jagers te voet, soldaten der 7de, 20ste en 27ste Infanterie-regementen, uwe dapperheid is borg voor den goeden uitslag die de nummers uwer regementen onsterfelijk moet maken. Binnen weinige uren zal de Keizer aan Frankrijk verkondigen wat de soldaten van Alma en Inkermann vermogen. Ik zal u het teeken tot den aanval geven door den kreet van: *Leve de Keizer!* Ons hereenigingswoord zal zijn: *Eer en Vaderland!*”

— Volgens uit Madrid ontvangen berigten van 22 dezer is de mobile kolonne van *Trempl* door eene Carlistische bende aangevallen en heeft 40 man verloren. Men verdubbelde de waakzaamheid in het vervolgen der opstandelingen. Het officieel dagblad wederspreekt het gerucht wegens het ontslag van den generaal *O'Donnell*.

KEULEN den 24 september.

Omtrent de reis des Konings en der Koningin van Pruisen heeft men de volgende berigten: de aankomst te Saarbrücken was vertraagd uit hoofde de Vorstelijke Personen, na den Dom te Spiers bezigtigd te hebben, nog een bezoek op Ludwigshöhe, het landgoed van koning *Lodewijk* van Beieren, hadden afgelegd. Zij bereikten Saarbrücken dus niet voor vrijdag avond en werden daar met de grootste geestdrift ontvangen. Het station van den spoorweg en de straten welke HH. MM. moesten doorkrijden waren schitterend geillumineerd en hier en daar had men eerepoorten opgericht. Kort nadat zij het voor hen bestemd hotel betrokken hadden werden zij door een onafzienbaren stoet van kolonijnwerkers, met hunne bergmeesters en gezworenen aan het hoofd en door fakkeldragers vergezeld, aldaar begroet. Des avonds werden eenige autoriteiten aan de Koninklijke tafel genoodigd, alsmede de generaal *Marey Monge* en andere officieren, welke door den Keizer der Franschen afgezonden waren om den Koning te begroeten, en door

dezen en den Prins van Pruisen met de grootste hartelijkheid ontvangen werden. Zaterdag ochtend hebben HH. MM. de reis naar Trier voortgezet, van waar zij zich, volgens hier ontvangen telegrafisch berigt, heden morgen ten half negen ure per stoomboot naar Coblenz begeven hebben, om nog des avonds aldaar aan te komen.

Ook te Mainz was het Koninklijk paar den 20 dezer met de meeste geestdrift verwelkomd en leverde de lange stoet van rijtuigen bij het inkomen der vesting een zeer schoon gezigt op. Men zag daar Oostenrijksche officieren in volle uniform, den Prins van Pruisen, als gouverneur der Bondsvesting, insgelijks in uniform, den ondergouverneur luitenant generaal *von Thumen*, en vele andere officieren, terwijl de Koning de burgerkleeding droeg. Denkelijk keert de Prins van Pruisen in den loop der volgende maand naar Mainz terug.

— Nopens de inrigting der vaste brug te Keulen verneemt men dat deze, in plaats van twee smalle trottoirs voor voetgangers, slechts één ter breedte van 14 voet aan de zuidzijde zal hebben. Daar naast komt een rijweg voor wagens ter breedte van 22 voet en dan komt de eigenlijke spoorweg langs de noordzijde der brug, welke door een vladuct met het stationsgebouw van den Keulen-Mindener spoorweg in verband zal gebragt worden. Het leggen van den eersten steen blijft op 8 oktober bepaald.

— De Fransche ambassadeur te Weenen, baron *de Bourqueney*, ontving den 21 dezer uit de Krim een telegrafisch berigt van den maarschalk *Pelissier*, welks inhoud onverwijld den Oostenrijkschen onderstaatssecretaris baron *von Werner* werd medegedeeld. Men verzekert dat de maarschalk, ten gevolge van uit Parijs ontvangen bevelen, besloten heeft, den aanval der Russen niet af te wachten, maar nog vóór den 25 september met zijne geheele krijgsmagt aanvallender wijze te gaan handelen.

— Bij besluit des Konings van Zweden van 22 dezer zijn alle quarantaine-maatregelen voor uit buitenlandse havens komende schepen en personen opgeheven en worden dus geene gezondheidspassen meer gevorderd.

— Volgens te Berlijn ontvangen berigt is keizer *Alexander* den 13 dezer, ten elf ure des avonds, door de Keizerin, hunne Kinderen en de Hertogin van Leuchtenberg vergezeld, in welstand te Moskou aangekomen. De geheele stad was schitterend verlicht.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 24 september.

Bij Koninklijk besluit is tot schoolopziener in het vijfde schooldistrict van Noordbrabant, ter vervanging van wijlen den heer *J. de Jong*, benoemd de heer mr. *J. P. van Blarckom*, officier van justitie te Eindhoven.

— Het Staatsblad n° 121 bevat een Koninklijk besluit van den 18 dezer, waarbij de Nederlandsche Rijn-spoorweg van de Pruisische grenzen af tot aan Zevenaar als route of heerbaan wordt aangewezen, uitsluitend voor den vervoer met wagens voor den ijzeren spoorweg ingerigt.

— Den 24 dezer heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken, voorloopig en tot wederopzeggens, met ingang van den 1 oktober 1855 benoemd, 1°, tot telegrafisten der eerste klasse: *T. de Jager*, *W. E. Ringer*, *H. B. Gaudriaan*, *G. van der Teen*, *J. M. Collette* en *H. A. Molenaar Reeder*, tot nog toe telegrafisten der tweede klasse; 2°, tot telegrafisten der tweede klasse: *C. Veldheer*, *E. D. Havenga*, *J. F. Krieger*, *H. J. Stokvis*, *G. J. P. J. Mahieu* en *A. Isaacson*, tot nog toe telegrafisten der derde klasse; 3°, tot telegrafisten der derde klasse: *H. van Eck*, *C. Vis*, *T. Genet*, *C. C. de Kock* en *H. F. Lucas*, thans leerling-telegrafisten.

— In de heden gehouden zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden (kamer van strafzaken) heeft de heer advocaat-generaal *Atenhuysen*, alvorens zijne conclusie in eene aanhangige zaak te nemen, in korte doch gevoelvolle woorden herinnerd aan het smettelijk verlies, dat de Raad dezer dagen geleden heeft door het overlijden van den eerst sedert kort benoemden president van den Raad, den heer mr. *J. Op den Hooff*; zijn ed. gr. achtb. zeide dat hij op dit oogenblik noch mogt noch kon uitspreken over de verdiensten van den waardigen overledene; dat hij dit niet mogt doen, omdat dit waarschijnlijk aan meer bekwaamen is overgelaten, en dat hij het niet kon doen, omdat zijn gemoed nog te vol was van het droevig verscheiden van een man, die zelfs in de meest treurige omstandigheden den leden en ambtenaren van den Hoogen Raad aanspoorde met ijver hunne ambtspligten te vervullen.

In deze zitting is ook behandeld de zaak van *J. H. L. Schuman*, die zich in cassatie heeft voorzien tegen een arrest van het Hof in Noordholland, waarbij hij is schuldig verklaard: 1°, aan valsheid in 188 onderhandsche geschriften, en 2°, aan het gebruik maken van deze valsche stukken, en te dier zake veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf voor den tijd van 1 in jaar eenzame opsluiting te ondergaan; 376 geldboeten ieder van f 50 enz. Het rapport in deze zaak is uitgebragt door den raadshere *Geradts*. De middelen van cassatie werden geadstrueerd door den heer advocaat *van Karnebeek*. De conclusie is bepaald op 16 oktober.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg *Amfion* op donderdag den 27 dezer bestaat uit *La jante d'Amfion*, *Donner Mr. Pansel* en *Un esprit*.

Staten-Generaal.

Wij laten hier nog een nader verslag volgen van de in de zitting der Tweede Kamer van heden gehouden beraadslagingen over het ontwerp-adres van antwoord op de troonrede.

Aan de orde zijn in de eerste plaats de beraadslagingen over de algemeene strekking van het ontwerp-adres.

Dit ontwerp-adres luidt als volgt:

„SIRE!

§ 1. De Tweede Kamer der Staten-Generaal acht het een groot voorrecht, terwijl elders de oorlog voortduurt, hare werkzaamheden te hervatten onder den indruk der geruststellende verzekering, door Uwe Majesteit gegeven, dat betrekkingen van welwillendheid en vriendschappelijke gezindheid tusschen dit Rijk en de andere Mogendheden blijven bestaan.

§ 2. Nederland heeft behoefte aan eene strikte onzijdigheid, die aanspraak geeft op de eerbiediging der regten daaraan verknocht.

§ 3. Het verheugt ons dat zee- en landmagt bij voortdurend door klijgstucht en pligtsbetrachting de goedkeuring Uwer Majesteit verwerven.

§ 4. Met belangstelling zien wij de uitkomsten te gemoet der zorg van Uwe Majesteit voor de vermeerdering van het materieel der marine.

§ 5. Bij het groot gewigt, dat Nederland hecht aan den bloei zijner koloniën en overzeesche bezittingen, strekt het ons tot genoegen van Uwe Majesteit te vernemen, dat vrede en rust aldaar heerschen, en dat, bij verbeterden gezondheidstoestand der bevolking van Nederlandsch Indië, ook de staat der gewassen gunstig mag genoemd worden.

§ 6. Wij verheugen ons, dat de vroeger aangewende en door de Regering Uwer Majesteit voortgezette pogingen, om in het Rijk van Japan eenige wijziging te verkrijgen in het aldaar tot dusverre gevolgde stelsel van uitsluiting, niet zonder vrucht zijn gebleven. Wij vertrouwen dat de Japansche Regering, bij het verleen van voorregten aan andere Natien, hare oude betrekking tot Nederland niet uit het oog zal verliezen.

§ 7. Aangenaam was ons de mededeeling, dat de Staatscommissie, die over den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd werd, onlangs verslag heeft uitgebragt, omdat hierdoor ons het verblijvend uitzigt wordt geopend op de spoedige indiening eener wet, die zal kunnen leiden tot afschaffing der slavernij allerwege in die bezittingen.

§ 8. Toen in den afgeloopen winter ons Vaderland door watersnood zwaar geteisterd werd, was het een verblijvend verschijnsel, dat, op het grootmoedig voorbeeld van Uwe Majesteit, landgenooten en vreemdelingen zich beijverd hebben de geleden rampen te lenigen.

§ 9. Hartelijk wenschen wij, dat, onder de bescherming van Uwe Majesteit, de zedelijke ontwikkeling der Natie moge vooruitgaan; dat de nijverheid, in haren werkring onbelemmerd, steeds hoogere vlugt neme; dat werken van openbaar nut met moed ondernomen, met volharding tot stand gebragt worden; dat de landbouw overvloedige vruchten schenke, en dat, door herstel van den vrede in Europa, handel en scheepvaart de gelegenheid heropend zien om zich meer en meer uit te breiden.

§ 10. Met welgevallen vernamen wij dat de geldmiddelen, bij voldoende opbrengst der belastingen, in gunstigen staat verkeerden en gelegenheid schenken om met het delgen van schuld voort te gaan.

§ 11. Reeds voor lang, Sire! had de Natie er aanspraak op, dat aan het vijfde der additionele artikelen van de Grondwet volledige uitvoering wierd gegeven, en het was ons daarom aangenaam van Uwe Majesteit te vernemen, dat, ter bereiking van dat doel, ons weldra wets voordragten ter overweging zullen worden aangeboden.

§ 12. Wij beseffen, Sire! het gewigt onzer roeping, om in gemeen overleg met Uwe Majesteit de belangen van het Nederlandsche Volk te bevorderen, en verzekeren gaarne dat wij, onder dankbare waardering der vele en rijke zegeningen, door den Almagtige aan Nederland geschonken, zullen trachten te beantwoorden aan hetgeen Uwe Majesteit en het Vaderland regt hebben van ons te verwachten."

De heer *Thorbecke* zegt, dat het stelsel der commissie van redactie schijnt geweest te zijn, een weerklank van de troonrede voor te stellen; ofschoon hij in het algemeen geene bedenking heeft tegen dit stelsel, gelooft hij toch dat men zich wel hier en daar eene afwijking had mogen, ja moeten veroorloven, en dat het adres in sommige opzichten een zelfstandig adres had behooren te zijn, wat hij door eenige voorbeelden opheldert.

De heer *van Lennep* antwoordt, dat de commissie, zoo deze wensch van den heer *Thorbecke* meer algemeen ware gedeeld, bereid zou zijn geweest daaraan gevolg te geven. Hij gaat vervolgens de vier hoofdpunten na, waarop, volgens het verlangen van den heer *Thorbecke*, wijzigingen in het adres moesten worden gebragt. 1°, had die spreker gewild dat in § 5 meer bepaald gesproken ware van de invoering van het nieuwe Indische Regerings-reglement; de commissie heeft echter geoordeeld, dat de vermelding daarvan minder te pas kwam, omdat het reglement nauwelijks is ingevoerd en men geen schijn behoorde te geven van een blaam te willen werpen op de Regering, door een wensch te uiten wegens de goede ten uitvoer legging van dat reglement. — 2°, had de heer *Thorbecke* bedenking gemaakt, dat, nadat de troonrede had gewag gemaakt van den arbeid der Staatscommissie, die over den toestand der slavenbevolking in de Overzeesche bezittingen geraadpleegd werd, de commissie daarvan nauwelijks melding heeft gemaakt, immers geen bepaalden wensch nopens de resultaten van dien arbeid heeft uitgedrukt. Intusschen dient wel te worden gelet, hoe de commissie van de zaak melding maakt. Daar de troonrede van dien arbeid heeft gewag gemaakt, heeft de commissie geoordeeld er wel van te moeten spreken. En nu heeft zij alleen gezien, dat het werk gedeeltelijk is afgeloopen en de resultaten daarvan alsnog werden gewacht. Deze zinsneden der troonrede overnemende, heeft de commissie echter gemeend, daar nog te moeten bijvoegen een hoop en een wensch. De heer *Thorbecke* verlangde echter eene andere uitdrukking in de plaats van „de spoedige indiening eener wet, die zal kunnen leiden tot afschaffing der slavernij", dat lid wenschte iets meer positiefs. Ook daaromtrent meende de commissie voorzigtig te moeten handelen, en zij was van oordeel, dat door de gebodigde uitdrukking niets zou worden geprejudiceerd.

Maar dan nog gelooft de commissie, dat de voorgestelde woorden zijn in den geest van den heer *Thorbecke*. Indien er toch stond: eene wet „die zal kunnen leiden," dan voorzeker ware er iets onbestemds gezegd; maar nu er staat: „die zal kunnen leiden," is de uitdrukking nog van meer stilligen aard. — 3°, had de heer *Thorbecke* in § 8, waarin gesproken wordt van de rampen van den watersnood, ook gewenscht te laten spreken niet alleen van de rampen door individus geleden, maar ook van maatregelen, om dergelijke rampen te voorkomen. Hij gelooft nu, dat in het algemeen aan het verlangen van den vorigen spreker is te gemoet gekomen, maar dat hier niet de plaats ware om in dien geest eene bijvoeging op te nemen. Hier wordt gesproken over rampen, die eigendommen en personen in het algemeen hebben geteisterd; er is hier minder sprake van materiële schade, aan den waterstaat toegebragt, als wel van de rampen die onze mede ingezetenen hebben getroffen. Daarop is bepaald gewezen en in die bedoeling is de § dan ook gesteld. Eene bijvoeging dus, in den zin van den vorigen spreker, zou hier minder te pas komen, dan wel in de volgende §, waarin gesproken wordt van werken van openbaar nut, en daaronder zullen, zeer zeker, wel behooren werken van den waterstaat. 4°, had de heer *Thorbecke* nog eene inlassing verlangd over den uitslag van de onlangs aangenomen wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal en van de ijverige pogingen van de gemeentebesturen om dat zelfde stelsel te volgen. Het heeft ook bij de commissie een punt van overweging uitgemaakt, in hoe verre van dit onderwerp behoorde te worden gewag gemaakt, maar zij heeft twee redenen gehad, om er niet over te spreken; in de eerste plaats omdat dat stelsel nog niet overal in werking is, dat over die werking van de gemeentebesturen nog maar gedeeltelijk berigt is ingekomen en men dus nog niet kent de gevolgen, welke die maatregel over het algemeen zal hebben; maar ten andere — en dit was wel de voorname reden waarom de commissie gemeend heeft van dit punt niet te moeten spreken — omdat zij van oordeel is, dat het uitdrukken van een votum van goedkeuring over sommige gemeentebesturen zou zijn gehandeld tegen de Grondwet en de Gemeentewet en omdat de gemeentebesturen immers eene zelfstandige beslissing hebben over hun belastingstelsel. De commissie was dus van oordeel, dat daarom over dit onderwerp niet moest worden gesproken, omdat alsdan door de Kamer een invloed zou worden uitgeoefend op de vrije werking der gemeentebesturen.

De heer *Mackay* heeft een flauw adres en, zoo als men het heeft genoemd, een bloot compliment daarbij, nooit verdedigd, integendeel dezerzijds is steeds de strekking geweest en hebben de pogingen er altijd toe geleid, om aan het adres van antwoord een inhoud te geven, en om niet de bespreking der groote belangen van het Land uitsluitend te verdagen tot de behandeling der begroting. Intusschen is, naar mate dat de adressen flauw waren, ook de troonrede al meer en meer flauw geworden, als ware het om de Kamer geen vat te geven op den inhoud van sommige onderwerpen. Wat nu de aanmerkingen van den heer *Thorbecke* betreft, waarmede hij zich niet kan vereenigen, zoo is, naar zijn oordeel, het ontwerp voldoende verdedigd, doch ten aanzien van § 7 heeft hij slechts eene zwakke verdediging gehoord. Hij meent toch, dat de bedenking op die § geheel vervalt door de uitdrukking: „omdat hierdoor het verblijvend uitzigt wordt geopend op de spoedige indiening eener wet." Dat woord *omdat* geeft in krachtigen zin den wensch te kennen, om de afschaffing der slavernij te zien tot stand brengen. Er was ook aanmerking gemaakt over het slot der paragraaf: „die zal kunnen leiden;" maar eene versterking is niet noodig, omdat, gelijk reeds zoo even is te kennen gegeven, het woord *zouden* bepaalden wensch der Vergadering duidelijk uitdrukt. Hij gelooft dus, dat deze paragraaf ook met behoud van het beginsel van een weerklank te zijn geene nadere versterking behoeft. Ten opzichte van § 8 moet hij verklaren den heer *Thorbecke* niet te begrijpen. Hij kan niet bevroeden welke maatregelen zouden moeten worden getroffen bij groote doorbraken; die zijn wel onmogelijk. Er zijn wel rampen, waartegen geen maatregel is te nemen. Welke maatregelen dus bedoeld zijn, is hem onbekend. Door de verbetering van waterwegen bij voorbeeld wordt in sommige punten veelal de water-verdediging benadeeld. Sommige waterstaatsbelangen zijn strijdig met die van de dijken. Met maatregelen van dien aard dus heeft de Kamer niets te maken, als geheel politie betreffende. Eindelijk was door den heer *Thorbecke* verlangd, dat eene soort van compliment zou worden gemaakt aan de gemeentebesturen, die het gemaal hebben afgeschaft. Hij hoopt echter in 1856 eene mededeeling in de troonrede aan te treffen, dat door de afschaffing van het gemaal de broodprijzen zijn verminderd. Dan eerst is de Vergadering ten deze geheel op haar terrein, omdat haar dan de werking der wet wordt medegedeeld. Maar om in den geest van den heer *Thorbecke* eene soort van zedelijken invloed op de gemeentebesturen uit te oefenen, daartoe is de Vergadering niet bij machte.

De heer *Thorbecke* zegt, dat, indien hij alsnu zou beantwoorden de opmerkingen der vorige sprekers, hij zou treden in de behandeling der bijzondere bepalingen. Hij acht het echter beter dit uit te stellen tot die afzonderlijke behandeling. Hij heeft slechts voorbeelden aangehaald, om te doen zien, dat het mogelijk ware geweest in het adres, iets meer te doen zeggen dan in de troonrede.

De algemeene beraadslagingen gesloten zijnde, wordt de strekking van het adres goedgekeurd.

De §§ 1-4 worden zonder beraadslaging goedgekeurd.

§ 5. De heer *Stoet tot Oldhuis* merkt op, dat in deze § alleen van omstandigheden van materiële aard wordt gesproken en vraagt of we in de koloniën geene roeping van godsdienstige, zedelijke en maatschappelijke ontwikkeling te vervullen hebben. Hij stelt derhalve voor achter deze § de volgende zinsnede op te nemen: „Het is onze innige wensch, Sire, dat met den vooruitgang der stoffelijke welvaart van de bevolking hare zedelijke ontwikkeling gelijken tred houde." — De heer *van Goltstein* bestrijdt dit amendement namens de commissie, te meer daar onder de uitdrukking *bloei* zoowel het stoffelijke als het zedelijke wordt verstaan. — Na eenige woordenwisselingen wordt het amendement aangenomen met 34 tegen 20 stemmen; tegen stemmen de heeren *Hoffman, de Brauw, de Kempener, Bosscha, van Goltstein, Stolte, Baud, van Franck, van Rappard, Bieruma Oosting,*

Hoekwater, Meursen, Taets van Amerongen, Kien, Roelchussen, Wijbenga, van Lennep, Delprat, Dirks en de Voorzitter. — § 5 wordt daarop, aldus gewijzigd, zonder stemming goedgekeurd.

§ 6. De heer *Stoet tot Oldhuis* wenscht eenige inlichtingen te ontvangen nopens onze tegenwoordige betrekkingen met Japan en doet dienaangaande verschillende vragen. — De Minister van Koloniën verzekert, dat tot dusver nog geen tractaat tusschen Nederland en Japan tot stand gekomen is. Als dit het geval zal zijn, dan zal de Regering niet achterblijven het ter kennis van de Staten Generaal te brengen. Intusschen zijn aan de Kamers reeds medegedeeld de tractaten, die tusschen Japan en andere Staten zijn gesloten. Daaruit blijkt, dat er nog geen eigenlijke handelstractaten met die Natien zijn aangegaan. Er is alleen bewilligd dat zij zich in twee havens mogen begeven, en aangewezen welke goederen zij mogen aanvoeren. Met Amerika is nog het beding gemaakt, dat de goederen mogen worden verruild tegen goud of andere voorwerpen, maar alles blijft ondergeschikt aan de Keizerlijke bevelen. De slotsom is dus, dat er geen tractaat bekend is, waarbij aan eenige Natie vrije handel zou zijn toegestaan. Het is intusschen bekend, dat alle voordeelen, die aan andere Natien zijn verleend, ook aan Nederland zijn toegewezen, behalve nog die voordeelen welke wij sedert eeuwen afzonderlijk genieten. En als wij een tractaat met Japan mogten sluiten, dan zal natuurlijk het streven zijn om meer te erlangen dan wij nu reeds hebben. Wat aangaat de zoogenaamde Keizerlijke eischen, de zaak is deze: er wordt wel door het Keizerlijk Gouvernement eene lijst van voorwerpen opgemaakt, die men gaarne door tusschenkomst van het Nederlandsch Gouvernement zou ontvangen, maar die zijn niet bestemd voor den handel, doch uitsluitend voor den Keizer of voor het Hof. Afscheiden daarvan, worden er onderscheidene andere artikelen voor Gouvernements-rekening naar Japan gezonden. Wat aangaat het ophouden van de verpachting van den kambang-handel, het Indisch Bestuur heeft die handel vroeger verpacht, maar is later daarop teruggekomen. De splitsing van den Gouvernements-handel en den kambang-handel gaf tot vele verwikkelingen aanleiding. Het Gouvernement heeft alzoo besloten dien afzonderlijken handel af te schaffen en alles weder tot een handel terug te brengen. De pachter is echter afgekocht en alles bevindt zich nu in handen van het Gouvernement. Maar dit sluit niet in, dat dit geschied is om een monopolie te vestigen; neen, want het betreft alleen de haven van Nagasaki, die uitsluitend voor Nederlandsche schepen open is, hetgeen nog aan geene andere Natie is toegestaan. Zijne slotsom is, dat onze verhouding met Japan zich nog in voorloopigen toestand bevindt, die nog verbetering zal moeten ondergaan. De afschaffing van den kambang-handel is niet geschied met het doel om zich meester van den handel te maken, maar het is een voorloopige maatregel. — De heer *Thorbecke* zegt, dat het adres, wat deze § aangaat, geen weerklank is op de troonrede. — De heer *van Goltstein* antwoordt, dat de stelling, waarop de Regering ten deze is geplaatst, geheel anders is dan die der Regering en zet zulks in het breede uiteen. — De heer *Thorbecke* resumeert daarop de stellingen van den heer *van Goltstein* als volgt: 1°, deze Vergadering heeft enkel te letten op hetgeen onze Regering heeft gedaan, al was ook de invloed van andere Regeringen sterker; 2°, wij moeten hoogere voorregten genieten dan zijn of zullen worden toegekend aan andere Natien, en 3°, wij mogen geen lessen geven aan deze Regering, maar wel aan de Japansche. — De § wordt daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

§ 7. De heer *van Lynden* vraagt eenige inlichtingen omtrent het verslag, hetwelk is uitgebragt door de Staatscommissie over den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen. — De Minister van Koloniën zegt dat dit verslag Suriname betreft en alzoo het voornaamste gedeelte, dat het op dit oogenblik bij de Regering in overweging is en dat het zal worden publiek gemaakt. — De heer *van Hoëvell* betreurt dat nog slechts een gedeelte gereed is. Hij geeft in overweging eene krachtiger uitdrukking op te nemen en stelt derhalve voor, om den zin dus te laten luiden: „Aangenaam was het ons dat het uitzigt wordt geopend op de indiening eener wet omtrent den toestand der slaven-bevolking in de overzeesche bezittingen. Wij vleijen ons dat dit voorstel van wet ons weldra zal aangeboden worden en zal gegrond zijn op het beginsel van afschaffing der slavernij." — De heer *Mackay* stelt als amendement voor de § dus te doen lezen: „Aangenaam was ons de mededeeling dat de Staatscommissie, die over den toestand der slaven bevolking in de overzeesche bezittingen geraadpleegd werd, onlangs verslag heeft uitgebragt, en dat ons het verblijvend uitzigt wordt geopend op de spoedige indiening eener wet tot afschaffing der slavernij allerwege in die bezittingen." Na eenige woordenwisseling wordt het amendement van den heer *van Hoëvell* verworpen met 35 tegen 20 stemmen en dat van den heer *Mackay* aangenomen met 32 tegen 23 stemmen. — De dus gewijzigde § wordt daarna goedgekeurd.

§ 8, 9 en 10 worden na eenige discussie onveranderd aangenomen.

§ 11 wordt insgelijks aangenomen, na afstemming met 36 tegen 16 stemmen van een amendement van den heer *van Zuylen van Nyevelt*, strekkende om de § dus te doen luiden: „Terwijl reeds meer dan eenmaal vruchteloos getracht is aan het 5de der additionele artikelen der Grondwet volledige uitvoering te geven, was het ons aangenaam van Uwe Majesteit te vernemen, dat ter bereiking van dat doel ons wederom wetsvoordragten ter overweging zullen worden aangeboden."

§ 12 wordt mede onveranderd aangenomen, na afstemming met 34 tegen 21 stemmen van een amendement van den heer *Thorbecke*, strekkende om de § dus te lezen: „Wij beseffen, Sire! het gewigt onzer roeping, om in gemeen overleg met Uwe Majesteit de belangen van het Nederlandsche Volk te bevorderen. Die bevordering zal onder dankbare waardering der vele en rijke zegeningen, door den Almagtige aan Nederland geschonken, ons doel zijn."

Eindelijk wordt het geheele adres met de wijzigingen die het hier en daar had ondergaan aangenomen met algemeene (55) stemmen.

’s GRAVENHAGE den 25 september.

Z. M. de Koning heeft heden morgen ten 10 ure in een bijzonder gehoor ontvangen de commissie van de

